

Handläggare
Åsa Bengtsson
Telefon: 08-508 35 534

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 25 september 2013

Ärende 12

Slutrapport från Projekt Järvalärling

Förvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden godkänner förvaltningens slutrapport från Projekt Järvalärling och överlämnar rapporten till Järvalyftet tillsammans med övriga rapporter från projektet.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Projekt Järvalärling startade 2010 och avslutades vid halvårsskiftet 2013. Projektet har mött utmaningar under resans gång, både i förändrade förutsättningar genom inrättandet av lärlingsutbildning för vuxna och i mötet med en heterogen och mycket resurskrävande målgrupp.

Resultaten från projektet visar dock att 45 procent av de 122 deltagarna har gått vidare till sysselsättning i form av anställning eller utbildning efter projektet. Av de som påbörjade lärlingsplatspraktiken är resultatet högre, 60 procent, och av de 26 som fullföljde hela lärlingspraktiken har 77 % uppgett att de efter utbildningens slut har fått anställning.

Dock dimensionerades projektet inledningsvis till 80 deltagare per år och det var endast 67 ungdomar som valde att påbörja lärlingsplatspraktiken under hela projekttiden från hösten 2010 – våren 2013, vilket har lett till att projektet blev betydligt dyrare per elev än beräknat.

Bakgrund

Fler unga i utbildning och arbete är ett prioriterat mål i stadens arbete. Som ett led i detta arbete startade staden 2010 projektet Järvalärling. Projektet var en del av Järvalyftet och hade sin utgångspunkt i två av Järvalyftets fyra huvudpunkter - utbildning och arbete. Järvalärling var ett utbildningsprojekt riktat till målgruppen unga utanför på Järva och finansierades i sin helhet av Järvalyftet. Uppdraget var att ta fram en modell för en lärlingsutbildning lämpad särskilt för gruppen unga utanför skola och arbetsliv. Modellen skulle sedan ligga till grund för en upphandling av fortsatt lärlingsutbildning för denna målgrupp.

Stadens utbildningsnämnd fick i uppdrag att driva projektet i samverkan med Jobbtorg Stockholm och stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Hässelby-Vällingby.

Efter en utredning inom utbildningsnämnden utformades projektet som ett samverkansprojekt mellan staden och Hantverksakademin. Hantverksakademin var en aktör som tidigare visat sig kunna erbjuda arbetslösa ungdomar alternativa vägar till arbetsmarknaden. Under åren 2004-2006 drev akademien projektet ”Ungas yrkesrevansch”¹, riktat just till arbetslösa ungdomar. Det projektet låg till grund för etableringen av friskolan Hantverksakademin.

Vid inrättandet av arbetsmarknadsnämnden 2011 överfördes ansvaret för stadens vuxenutbildning och därmed för projektet Järvalärling från utbildningsnämnden till arbetsmarknadsnämnden.

Projektet avslutades vid halvårsskiftet 2013 och arbetsmarknadsnämnden ska därmed lämna en slutrapport från projektet till Järvalyftet.

Ärendet

Arbetsmarknadsförvaltningen presenterar i ärendet ett förslag till slutrapport från projekt Järvalärling. I arbetet med rapporten har all tidigare dokumentation om projektet legat till grund, med tonvikt på projektets tre övriga rapporter:

¹ Se ”Ungas yrkesrevansch”, rapport från Hantverksakademin 2006

*Nycklar för lärlingsutbildning med coaching i Stockholms stad,
Christer Månsson från Strategihuset, 2011*

*Från något till någon – Framgångsfaktorer i Järvalärling, Jytte
Rüdiger och Peter Waara*

Pilotprojektet Järvalärling, Hantverksakademin 2013

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Sammanfattning av rapporten

Genomförande

Järvalärling tog emot sina första ungdomar i september 2010. Verksamheten bedrevs av Hantverksakademin i Svenska Bostäders lokaler i Husby.

Tidigt i projektet stötte verksamheten på svårigheter som problem med struktur, framförhållning, interna medarbetarproblem, svårigheter att hitta lärlingsplatser och hanteringen av en mer resurskrävande målgrupp än väntat. På grund av utebliven måluppfyllelse tillsatte Hantverksakademin en ny verksamhetsledare och ett förbättringsarbete tog vid. Dock beslutade styrgruppen att stoppa nya intag från och med februari 2011 för en rekonstruktion av arbetssättet. Detta dels utifrån de problem projektet stött på, men också utifrån förändringar i omvärlden som införandet av lärlingsutbildning för vuxna.

Vid halvårsskiftet 2011 överfördes projektet till nya arbetsmarknadsnämnden. Efter ett nämndbeslut i slutet på oktober 2011 på att projektet skulle fortsätta och förlängas t o m juni 2013 togs nya ungdomar in till ett helt nytt upplägg med start i februari 2012.

Under förlängningen har Hantverksakademin ansvarat för en reviderad verksamhet där den största skillnaden har varit att istället för att erbjuda en hel lärlingsutbildning erbjuda en lärlingsintroduktion med syfte att förbereda för vidare studier

Resultat

Av de 122 ungdomar som påbörjade Järvalärling gick 45 % vidare till annan sysselsättning. Av de som påbörjade lärlingsplatspraktiken är resultatet högre, 60 %, och av de 26 som fullföljde lärlingsplatspraktiken har 77 % uppgett att de efter utbildningens slut har fått anställning. Många som kom till Järvalärling blev vägleda till en annan instans eller en annan sysselsättning - något de kanske inte hade kommit i kontakt med om Järvalärling inte hade nått ungdomen i ett första skede.

Vid en jämförelse med andra projekt riktade till samma målgrupp kan förvaltningen konstatera att ovanstående resultat för just denna målgrupp kan betraktas som bra resultat och även att de är väldigt lika de resultat som uppnåddes i Hantverksakademiens tidigare projekt Ungas Yrkesrevansch. Detta trots att Ungas Yrkesrevansch inte riktade sig till gruppen unga utanför utan till unga arbetslösa inskrivna inom försörjningsstöd eller på arbetsförmedlingen. Resultaten visar även att de ungdomar som valde att stanna och fortsätta inom Järvalärling lyckades bättre än de som valde att avbryta.

Trots att slutresultatet kan betraktas som bra för de ungdomar som kom i kontakt med Järvalärling och framförallt för de som fullföljde lärlingsplatspraktiken måste man ta i beaktande att projektet dimensionerades för att ta emot 80 helårsstudierande ungdomar per år medan endast 67 elever påbörjade lärlingsplatspraktiken under projektets 2,5 år, varav så få som 26 fullföljde. Detta innebär att projektet har blivit 100 000 kronor dyrare per elev än vad som beräknades vid projektstart om man slår ut kostnaden på alla de som påbörjade introduktionskursen. Slår man ut kostnaden på dem som påbörjade lärlingsplatspraktiken blir kostnaden drygt 280 000 kronor dyrare än beräknat. (Kostnaden hade dock varit något lägre om projektet inte stoppats och intagningen avbrutits under en period).

Ett annat problem i Järvalärling är att 61 % av de som påbörjade lärlingsplatspraktiken valde att avbryta. För de ungdomar som hunnit ta studielån kan detta ha inneburit problem. Ungdomarna kan till exempel ha blivit återbetalningsskyldiga till CSN, vilket kan leda till betalningsproblem om den unge inte får arbete. Detta kan i sin tur leda till att ungdomarna får ännu svårare att etablera sig på arbetsmarknaden och blir ännu mer

avståndstagande inför nya studieförsök. Ovanstående är vanliga problem som tas upp även i den nya rapporten om Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Fortsatt arbete

Många av förutsättningarna för utbildningsinsatser för målgruppen har ändrats sedan Järvalärling startade 2010. Idag finns möjligheten till lärlingsutbildning för vuxna, gymnasial lärlingsutbildning, yrkesintroduktion inom ramen för gymnasieskolans introduktionsprogram samt ett brett utbud av yrkesinriktade utbildningar på Lär vux för de som har behov av särskilt stöd och dessutom ett brett utbud av yrkesutbildningar inom SFI för de som tillhör den målgruppen. När dessa möjligheter finns är det naturligt att en framtida utbildning för målgruppen bör konstrueras inom ramen för dessa.

Dessa reguljära utbildningar måste dock för Järvalärlings målgrupp kompletteras med en uppsökande del, en introduktionsdel samt ett förstärkt individuellt stöd före, under och efter utbildningsinsatsen. Det måste alltså lokalt och i mycket nära anknytning med de reguljära utbildningarna finnas en organiserad verksamhet som hittar, motiverar och behåller unga utanför. Detta finns delvis på plats idag. Dock saknas fortfarande vissa pusselbitar. Kostnaderna för utbildning inom det ordinarie utbildningssystemet kan förväntas vara större för denna målgrupp än för andra målgrupper – dels utifrån extra behov av stöd men också utifrån att utbildningens längd bör kunna vara flexibel utifrån den unges behov. Avhoppet kan också förväntas vara större i denna målgrupp. Detta innebär sammantaget att målgruppen är kostsam för de enskilda skolorna. Hur skolorna ska kunna kompenseras för dessa ökade kostnader och därmed kunna lockas att i högre utsträckning ta sig an målgruppen och anpassa utbildningen efter elevernas behov är en utmaning som återstår att lösa. Med tanke på den höga andelen avhopp bör dessutom den första introduktionstiden kunna finansieras utan studielån för den enskilde eleven. Detta förutsätter möjligheter för den unge att finansiera introduktionstiden på annat sätt.

Behovet av en yrkesutbildning som kan locka och fungera för denna komplicerade och heterogena målgrupp kvarstår dock och förvaltningen kommer att fortsätta utvecklingsarbetet inom detta område. De lärdomar som vunnits från projekt Järvalärling är värdefulla i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Förvaltningens förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden godkänner slutrapporten från projekt Järvalärling och överlämnar denna till Järvalyftet tillsammans med de tre övriga rapporterna från projektet.

Nycklar för lärlingsutbildning med coaching i Stockholms stad, Christer Månsson från Strategihuset, 2011

Från något till någon – Framgångsfaktorer i Järvalärling, Jytte Rüdiger och Peter Waara

Pilotprojektet Järvalärling, Hantverksakademin 2013

Bilaga

- 1 Slutrapport – Projekt Järvalärling – augusti 2013